



İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

BÜYÜKADA FAYTON MEYDANI KENTSEL TASARIM YARIŞMASI ŞARTNAME HAZIRLIK TOPLANTISI RAPORU

9 OCAK 2021



19 Aralık 2020 tarihli Büyükkada Fayton Meydanı Kentsel Tasarım Yarışması Katılım Süreci bilgilendirme toplantısının ardından 9 Ocak 2021'de Büyükkada Fayton Meydanı Kentsel Tasarım Yarışması Şartname Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Büyükkada Fayton Meydanı Kentsel Tasarım Yarışması Katılım sürecinin parçası olmak ve Mart ayında ilan edilecek yarışmanın şartnamesine ilişkin görüş ve taleplerini iletmek isteyen tüm İstanbulluların katılımıyla gerçekleşen çevrim içi toplantı İstanbul Planlama Ajansı Genel Sekreteri Oktay Kargül'ün açılış konuşması ile başladı.

Büyükkada Fayton Meydanı Kentsel Tasarım Yarışması Şartname Toplantısı, yarışma şartname oluşum sürecine dair bilgilendirme sunumlarının yapılmasının ardından yarışma süreci ve teknik şartnamesine yönelik değerlendirme, talep ve öneriler tartışıldığı forum bölümüyle devam etti. Forumda tartışılan konular aşağıda özetlenmiştir:

- ▶ Planlama sürecinin katılımcı olması, yaratıcı süreçleri harekete geçirmesi, süreç odaklı olması gerektiğinin önemi üzerinde duruldu. Bu bakış açısıyla ele alınmayan sürecin, kentsel tasarım çalışmaları ile başarılı bir ilişki kuramayacağına dikkat çekildi. Faytonlarla ilgili sürecin yönetilememesinin de buna en güzel örnek olduğu ifade edildi.
- ▶ Planlama ve tasarım süreçlerinden önce Adalar için nasıl bir gelecek düşünüldüğünün üzerinde durulması gerektiğinin önemine dikkat çekildi. Nasıl bir gelecek planlanıyor sorusunun cevaplanmasına yönelik yapılacak çalışmalar ile sağlıklı bir karar alma süreci işletilebileceğine değinildi.
- ▶ Yarışmaya açılacak alanın bütüncül bir bakış ile düşünülmesi ve bu yönde çalışmaların geliştirilmesi gerekliliği ifade edildi. Büyük plan dâhilinde bir bakış ile öncelikli hedeflerin belirlenmesinin üzerinde duruldu.
- ▶ Söz konusu alana yönelik yaklaşım kriterleri ve sınırlarda ölçekler arası bir hareket alanının sağlanması gerekliliği üzerinde duruldu. Meydana yönelik kararların çevresel bir bütünlük içinde düşünülmesinin önemine değinildi. Diğer türlü meydana yönelik geliştirilecek çalışmaların bütünden kopuk, parçacıl olacağı ifade edildi.
- ▶ Yarışma sürecine yönelik olarak şartnamede tanımlamalar yapmadan önce mevcut durumun ve taleplerin derlenmesine dair çalışmaların yapılması gerekliliği ifade edildi. Alanın önemli kullanıcıları olan esnaf ile kapsayıcı çalışmaların yürütülmesi gerektiği, meydan çevresindeki yapıların öneminin ortaya çıkarılması çalışmalarının yapılması ve yarışma sürecinin bu tarz verilere dayandırılmasının üzerinde duruldu.
- ▶ Stratejik plan çalışmalarından çıkacak ilkelerin yarışmayı şekillendirme ve yönlendirme açısından önemli olduğuna ve alanın kullanım değeri, geçmişi, kültürel faaliyeti gibi konularının dikkatle ele alınması gerekliliğine değinildi. Dolayısıyla alan özelinde yapılmış olan ve yapılacak çalışmaların tutarlı ve sistematik bir biçimde yarışmacı ile paylaşılması gerektiği ifade edildi.
- ▶ Planlama ve yarışmaya yönelik katılımcı süreçler devam ederken bir yandan da inşaat çalışmalarının devam ettiği ifade edildi. Toplumsal hafıza çalışmalarının ön plana çıkarılması gerekliliği söylenirken bu inşaat çalışmaları ile var olan izlerin silinmeye başladığının önemine değinildi. Bu nedenle katılımcı süreç organizasyonlarının yanı sıra ada genelinde denetim mekanizmalarının diğer süreçleri de eş zamanlılık açısından kontrol etmesinin üzerinde duruldu.
- ▶ Denetimlerin etkili ve zamanında yapılması ile restorasyon çalışmalarının da doğru yapılacağı üzerinde duruldu. Belediyenin denetleme mekanizmalarının süreç genelinde doğru rolleri üstlenmesi ile Büyükkada merkezinin daha sakin ve yaşanılabilir bir hale geleceği ifade edildi.
- ▶ Adaların büyük çoğunluğunda yer alan tescilli yapıların, arkeolojik ve doğal sit alanlarının varlığının önemine değinildi. Plan notlarında tescilli yapıların ve sit alanların korunmasına yönelik maddeler bulunmasının önemi üzerinde duruldu. Bu maddelerin olmaması durumunda tarihi eser niteliğindeki pek çok yapının durumunun tehdit altında olduğuna değinildi. Ada gibi bir yerleşimde koruma konusunda bakışın gerekli ve önemli olduğu, eksik kaldığı durumlarda tüm yerleşimi tehdit edecek uygulamaların görülebileceği ifade edildi.

- ▶ Kıyı Kanunu gereği olarak kıyı kenar çizgisine 50 metre mesafeye kadar yapılaşma yasağı bulunduğu, Ada yerleşimlerinde bu kanun maddesi dikkate alınmadığından kıyılara yönelik yapılaşma tehlikesinin ön plana çıktığı ifade edildi. Planlama ve tasarım çalışmalarında bu konunun önemine dikkat çekilmesi gerektiği üzerinde duruldu.
- ▶ Fayton Meydanı'nın toplumsal hafızada "Arabacı Meydanı" olarak yer aldığına dikkat çekildi. Hafızalardaki "Arabacı Meydanı"na dair verileri ön plana çıkarabilmek amacıyla halk forumlarının, hafıza çalışmaları gösterimlerinin (belgesel, fotoğraf vb.), mekânsal hafızaya yönelik anlatıların süreç başında paylaşılması gerektiği üzerinde duruldu.
- ▶ Meydana ait silinmemesi gereken katmaların varlığına dikkat çekildi. Hâlihazırda Fayton Meydanı'nın tarihsel sürecine ilişkin bir arşivleme çalışmasının "Fayton Meydanı Yaratıcı Hafızalaştırma Çalışması" ismi ile Dünya Mirası Adalar tarafından yürütüldüğü ifade edildi. Bu platformun sürdürülebilmesi için yönetim tarafından da desteklenmesi ve paylaşılması gerekliliğinin üzerinde duruldu. Bu yöntem ile katılımın herkesi kapsayacak düzeye getirilmesinin gündemde olabileceğine değinildi.
- ▶ Daha önce Adalar'da önerilen bir pilot projeden bahsedildi. Kamu imkânlarını kullanan, imtiyaz alanlarını yaratan, yaratıcı emeği öne çıkarırken talepleri kontrol altına alan, kariyer fırsatları dağıtan bir sistemi oluşturmaya yönelik adım atmak gerekliliği üzerinde duruldu.
- ▶ Adalar Sanatçı İnisiyatifleri, sanatçılardan oluşturulan bir grup ile birlikte Fayton Meydanı'na ilişkin bir çalışma yürütme girişimleri olduğuna değinildi. Birçok sanatçının Fayton Meydanı çalışmalarında yer almak istediği üzerinde duruldu.
- ▶ Fayton Meydanı'nın gezinti faytonlarının durağı olması işlevi düşüncesi gündeme getirildi. Bu düşüncenin plan ve yarışma sürecinde değerlendirmeye alınıp alınmaması konusu tartışmaya açıldı. Bu konudaki fikirlerin tasarımcılardan beklenmesi durumunda şartnamede alanın tanımlanması yapılırken alana dair düşünceleri somutlaştıracak kriterlerin yer alması gerekliliği ifade edildi. Eğer tasarımcıdan buna yönelik bir beklenti olmayacaksa yine şartnamede net tanımlamaların olmasının önemine değinildi.
- ▶ Fayton Meydanı'nda ve çevresinde yer alan mekânların çoğunlukla kültürel amaçlı kullanıma hizmet ettiği ve bu alanlara yönelik bir haritalama çalışmasının oluşturulmasının gerekliliği üzerinde duruldu. Bu harita çalışmalarının yarışmacılar ile paylaşılmasının tasarım altlığı açısından önemli olduğuna değinildi. Bu noktada jürinin ortak bir paydada buluşarak bu çalışmaları oluşturması gerekliliği ifade edildi.
- ▶ Adalar ve Fayton Meydanı'na ilişkin olarak kronolojik bir süreç dökümünün önemine değinildi. Başlangıç tarihi olarak Adalar Ulaşım Çalıştay'ının alınabileceği ve çalıştaydan itibaren hangi paydaşlar ne gibi öneriler sundular, bu önerilere yönelik adımlar atıldı mı, atlar konusunda nasıl bir süreç devam ediyor, Ruam'dan sonra atların durumu gibi konuların süreç bütününde yerinin belirtilmesi üzerinde duruldu.
- ▶ Adalar genelinde yapılacak çalışmalar için Adanın hafızasını oluşturan insanlarla iletişime geçilmesinin, fikirlerinin alınmasının önemine değinildi. Akillas Milas isminin Ada için önemli bir kültürel etkinliği işaret ettiği ve mutlaka görüşülmesi gereken kişilerin başında geldiği ifade edildi.
- ▶ Adaların tarihsel ve doğal sit alanı oluşu çerçevesinde, ekolojik ilkelerle uyumlu, yerel ve tarihsel hafızayı tanımlayan bir tasarım yapılmasının önemi üzerinde duruldu. Ayrıca daha önce yapılmış ve varlığını sürdüremeyen tasarımlar yerine sosyal ve ekonomik alt yapısını var edebilen tasarım yaklaşımının önemsenmesi gerektiği ifade edildi. Bu tasarım yaklaşımında bisiklet ve yayalar öncelikli olmalıdır; tarihsel, kültürel ve kendi kendine yetebilen özellikleri ön planda olan bir yer olmalıdır; tüm bunların yanı sıra toplumun her kesiminin aktif olarak yer aldığı bir katılım mekanizması olmalıdır.
- ▶ Yarışma şartnamesinde demografik, sosyal ve kültürel verilerin yer almasının önemine vurgu yapıldı. Ama en önemli noktanın Adalara geliş ve gidiş sonrası nasıl bir sistem kurgulanacağına önemli olduğu ifade edildi.
- ▶ Planlama çalışmaları ve yarışma süresince devam edecek olan katılımcı süreç çalışmalarının yarışmadan sonrada devam etmesi gerekliliği üzerinde duruldu. Şartname kapsamında bu süreç organizasyonunun sözünün verilmesi gerekliliğine dikkat çekildi.
- ▶ Fayton Meydanı'nın tarihsel süreç içinde ve günümüz koşullarında Büyükkada için önemli ulaşım noktalarından birini oluşturduğuna dikkat çekildi. Ulaşım anlamında temel kararlar alınmadan alanda yapılacak çözümlerin sorunlu sonuçlar ortaya çıkaracağı ifade edildi. Strateji Belgesi ve plan ile ulaşım sorunlarının çözülmesi ve yarışma şartnamesinde bu çözümlerin yer almasına değinildi.